

Előfizetési ár:

Egész évre	---	4 K.
Fél évre	---	2 K.
Negyed évre	---	1 K.
Egyes szám	---	20 l.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség evnegyeduenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

- A fenyőszálfavágások kidolgozásáról. (Kolozs József.)
A mai puskákról. (Bársony István.)
Különfélék: Tömeges nyugdíjbiztosítás. — Átlépés a nyugdíj-csoportba. — Évkönyv. — Ezüstlakodalom és eljegyzés. —
A növények magtermés hozama. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárca. Klára. (M. Hrabovszky Julia.)

A fenyőszálfavágások kidolgozásáról.

Irta: *Kolozs József* m. kir. főerdőmérnök.

Jelen cikkemben olyan fenyő szálfavágásokról lesz szó, melyeknél a kitermelést a kir. kincstár házilag eszközli.

Újabban tudvalevőleg mindinkább tért hódít a házi kezelés és ezért talán nem végeznek fölösleges munkát, ha ezen aktuális tárggyal bővebben foglalkozom.

Máramarosban, különösen a kincstári erdőgondnokságokban, már régi időtől fogva házi kezelésben használgják ki a vágásokat.

A vágásokat, tekintettel a helyi, munkás és egyéb viszonyokra, vállalkozók dolgozzák ki.

Az itt szokásos eljárást a következőkben ismertetem, és pedig idő- és munkasorrendben:

I. Favágatási tervek, vágás kidolgozására vonatkozó költségvetések elkészítése és a szálfavágások kitűzése.

A vonatkozó évi favágatási terveket az üzemtervi előírásnak megfelelően, a részletes főhasználati terv alapján, mindenkor a kitermelést megelőző évben (augusztusban) készítik el az illető erdőgondnokságok és terjesztik be a felettes hatóságnak megvizsgálás és illetve jóváhagyás végett.

Hogy a favágatási tervek pontosan el legyenek készíthetők, szükséges, hogy ezt megelőzőleg az illető vágásterületeket is kitűzzük és a vágásterületeken tényleg található famennyiségeket számba vegyük.

Ez annyival is inkább szükséges, mert a kidolgozás alá kerülő vágásterületekre vonatkozólag az üzemtervek

készítése alkalmával felbecsült és az utólag, tehát a vágáskidolgozás idejében talált fatömegek között, az időközben történt változások (esetleges előhasználatok, széltörések stb.) következtében különbségek lehetnek; már pedig a vállalkozóra nézve felette nagy fontossággal bír az; hogy a kitermelendő famennyiséget pontosan számba tudja venni, mert hiszen erre alapítja a vállalkozó minden számítását, ez szolgál mérvadóul arra nézve is, hogy milyen munkaerőt állítson a munkába.

De fontos a kitermelendő fatömeg pontos ismerete magára a tulajdonosra, jelen esetben a kir. kincstárra nézve is, mert hiszen az üzemterv szerinti gazdálkodásnak egyik fő intencziója éppen az, hogy évenként és tartamosan lehetőleg egyenlő mennyiségű fahozamok kerüljenek kihasználás alá, hogy a háztartás egyensúlya meg ne zavartassék.

A vágások kitűzetvén, pontosan megállapíthatjuk tehát, hogy az illető évben mily területű és fatömegű vágások kerülnek kihasználás alá, és ezen adatok számbavételével a favágatási tervet és ennek alapján a vágás kidolgozására vonatkozó költségvetést is teljes pontossággal készíthetjük el.

Tekintettel azon körülményre, hogy a vállalkozó a kitermelt famennyiség köbtartalma szerint részesül díjazásban, a vágásköltségvetést is ily alapon készítjük el, kivéve az apró anyagok árát, melyeknél a vállalkozó mindenkor darabszám szerint kapja a kitermelési bért.

Hogy egy-egy vágásból a található fatömeg mily m³-enkénti egységár mellett termelhető ki, ez igen sok körülménytől függ és minden egyes körülmény lelkiismeretes megbírálás alá kell, hogy véteessék, mert csak így állapítható meg a pontos és *realis* kitermelési *egységár*.

Ily számba veendő tényezők különösen a következők:

- a) a vágásterület nagysága;
- b) a vágásterületen talált fatömeg mennyisége;
- c) a terepviszonyok;
- d) a vontatással járó esetleges nehézségek, a vontató utak hossza;
- e) a vágásterületnek a fő kezelési úttól való távolsága;
- f) a munkásviszonyok;

g) a helyi viszonyok stb.

Tájékoztatóul szolgáljon az alábbi költségvetés-minta.

Kölségvetés.

A vaséri m. kir. erdőgondnokság kerületében fekvő A. ü. o. III. v. s. 18-ik tag 37-ik erdőrésztében kitűzött losztuni 1912. évi fenyőszálfavágás kidolgozásáról.

Területe = 180 k. hold. Fatömeg = 4205 darab = 4830 m³.

Szállfaanyag (díjazás m³-enként).

1. Döntés, áglelvágás, kéreghántás, tuskó-kérgelés	K	—50.
2. Csúcslevágás, megfordítás	"	—40.
3. A faanyagnak a vágásterületen együvé szállítása és lebocsátása a csuszató elé	"	—12.
4. Csusztatás és farakás-igazítás	"	—1.
5. Csuszatók építése és csuszatók jókarban tartása	"	—14.
6. Előkészítés a vontatásra	"	—22.
7. Vontatás a rakpartra	"	—30.
8. Máglyázás	"	—32.
9. Faanyag besütése, jelzése és festése	"	—05.
10. Vágáslomok összerakása és patakok takarítása	"	—04.
11. Egyéb kiadásokra (istállók javítása, kolibákra stb.)	"	—10.
	K	319.

Tutaj felszerelési és rulas anyag (díjazás darabonként).

1 darab evezőrud termelése, máglyázása és besütése 35 fillér.

1 darab heveder termelése, máglyázása, besütése 30 fillér.

1 darab hajórúd termelése, máglyázása, besütése 16 fillér.

1 darab komlórúd termelése, máglyázása, besütése 6 fillér.

1 darab eveződeszka szállítása a raktárból a rakpartra 6 fillér.

1 köteg (50 darab) bükk tutajszeg készítése 50 fillér.

Megemlítendő a költségvetésben az is, hogy ha a vállalkozó bármily oknál fogva a faanyagot a meghatározott időpontig a rakpartra ki nem szállítaná, az esetben csak a következő díjazásban fog részesítettetni:

a) A vágásterületen visszahagyott fáért m³-enként 50 fillér.

b) A vetetben (farakásban) visszamaradt fáért 1 K 10 fillér.

c) A vontató úton visszahagyott fáért m³-enként 1 K 20 fillér.

II. Árlejtés.

A fővágatási tervnek és vágás-kölségvetésnek jóváhagyása és leérkezte után a vágások kidolgozására vonatkozó árlejtést, vagyis a vágásoknak vállalatba adását rendszeresen márczius havában tartjuk meg.

A vágások kidolgozását azon vállalkozóra bizzuk, a ki a m³-enként való kitermelést a legolcsóbban vállalja el.

Miután azonban gyakran megtörténik, hogy a legolcsóbb ajánlattevő nem nyújt elegendő garanciát arra, hogy a vágást a szerződésnek megfelelően teljes pontossággal és a meghatározott időpontig kidolgozza, az ár-

TÁRCZA.

Klára.

Irtá: M. Hrabovszky Julia.

IV.

A ház tele volt vendéggel. Vig vadásztársaság, számszerint vagy huszan, már nyolcz nap óta kergette a vadat Szalkay Imre erdeiben. Pompás vadászterület volt ez, híres az egész megyében és híresek voltak Szalkay őszi vadászatai is, a mikre minden évben nagy örömmel jöttek el a környék nimródjai. Hogyan is ne? Mikor bőséges vad, pompás ellátás és a legszeretettelőbb házigazda várta őket.

A vadászok pihenő napot tartottak; ki voltak fáradva és a következő napra nagyszabású vadászatot, az utolsót tervezték. Szalkay Imre gyönyörű kis kastélyának minden terme visszhangzott a jókedvtől; az egyikben kártyáztak, a másikban dohányoztak és vig adomák, vadászkalandok mesélése folyt, a harmadikban ittak... azaz valamennyiben ittak, mert úgy a kártya-, mint a dohányzószobából sem hiányzott a boros meg a likőrös üvegek légiója. Képzeltető tehát, minő emelkedett volt a hangulat, de a legvigább valamennyiök között mégis

a házigazda volt. Nem találta helyét. Kifogyhatatlan volt az élcelésben, tréfában. A szeme ragyogott, ajkáról nem tűnt el a mosoly, úgy hogy még a vig komániában is feltűnt a jó kedve. — Mi lelte Imrét? — kérdeztették. — Így még nem láttam, mióta szegény feleségét eltemették, — mondogatták.

Éppen ebédhez ültek, mikor újabb vendég érkezett jelezte a kapuharang és Szalkay Imre kezéből majdnem kiesett a leveses kanál, midőn az ebédlöbe lépő vendégben felismerte testvéröccsét, Gábort, a híres író. Gábor már egy év óta járta a nagy világot, kalandozott idegen, messze földrészekeken és most is, mint rendszeren, ha nagy útról érkezett, egészen váratlanul, minden előleges bejelentés nélkül toppant be a bátyjához. Szerette az ilyen meglepetéseket, szerette látni Imre nagy örömét váratlan megérkezése fölött. Mert a két testvér nagyon ragaszkodott egymáshoz. Imre büszke volt Gábor fényes írói tehetségére, Gábor pedig a legszeretettelőbb, legnemesbbszivű, legbecsületesebb embernek tartotta bátyját, mint a hogy tényleg is volt.

Mialatt a vendégek a nagyon hosszú ebéd után pihentek szobáikban, a két testvér visszavonult Gábor lakosztályába, hogy ott szívük szerint kibeszélhessék magukat.

— Nem érkezhettél volna jobb pillanatban, — mondta

lejtésnél működő bizottság dönt aziránt, hogy az ajánlattevők közül kit választ ki vállalkozónak.

Ennek megtörténte után a vállalkozó az árlejtés előtt már felolvasott szerződést aláírja és a szükséges munkacérről beszerzéséről haladéktalanul gondoskodik.

III. A vágások átadása.

A vágásterületeket rendszeresen a döntés előtt, tehát április havában adjuk át a vállalkozónak az illető védkerületi erdőőr jelenlétében.

A vágások határvonalán lévő szálfák a gondnokság bélyegzőjével jelöltetnek meg.

Ezen így megjelölt szálfák le nem dönthetők, hogy a vágásterület határain mindenkor pontosan meg legyenek állapíthatók.

IV. A vágáskidolgozást megelőző munkálatok.

Mielőtt vállalkozó munkáit a munkába beállítaná, köteles megfelelő mennyiségű munkáskunyhókról (kolibákról) gondoskodni.

Ezen kolibákat az előzőleg kijelölt helyeken építteti fel a vállalkozó.

Az érvényben lévő «vállalati szerződés» szerint vállalkozó köteles már most a további munkálatokat a következő kikötések mellett foganatosítani:

V. Döntés.

Vállalkozó köteles a kijelölt és neki a helyszínén átadott vágásterületen álló jó vagy selejtes törzset lehetőleg alacsonyan és pedig a hegy felől nézve, a föld

szinétől legfeljebb 30 cm. magasságban fűrészszel dönteni.

A fejszével való döntés csakis kivételképpen a vágás meredek és sziklás részein engedtetik meg és erre nézve az erdőgondnokság beleegyezése külön kikérendő.

A törzseket lehetőleg a csusztatás irányában és rendszerint vékony végükkel a hegy felé kell dönteni.

A völgy felé való döntés csak külön engedély mellett és ott engedhető meg, a hol a helyi körülmények a felfelé való döntést lehetetlenné teszik.

A döntésnél ügyelni kell arra, hogy a törzsek össze ne törjenek.

A ledöntött törzsek legalyazandók és 9 cm. vastag részökig lekérgezendők. A 9 cm.-nél vékonyabb törzsrészekben az ágak és a kéreg rajta marad, hogy a fa kiszáradása ezáltal is előmozdítottassék.

A döntés után visszamaradt tuskók a döntés alkalmával lekérgezendők.

A döntést május elején meg kell kezdeni és legkésőbb június hó végén a döntés befejezendő.

VI. Lúczkéreg-termelés.

Vállalkozó köteles a ledöntött lúczfenyőtörzsek kérégt 1-26 m. (4.láb) hosszú táblákban lehántani és azokat a törzs mellé kérges felökkel felfelé odatámasztani s egyáltalán szigorúan arra ügyelni, hogy a kéreg a nedvességtől óva legyen.

Ezen munkákért a vállalkozó külön díjazásban nem részesül, mivel a munkabére a köbméterenkint megállapított termelési bérben bennfoglaltatik.

Imre, miközben mindketten rágyújtottak és végigheveredtek a széles kereveten.

A nagy majolika-kályhában pattogott a tűz; lobogó lángja fantasztikus fényfoltokat rajzolt a kényelemmel bútorzott férfinő sötét kárpitjaira, ott tánczolt az öblös bőr-karosszékeken, megvilágított egy-egy nippet az asztalokon, egy-egy fegyvert a falon. A nagy könyves polczok egészen árnyékban voltak, míg ellenben a hatalmas faragott íróasztal, a melynek zöld posztóján annyi gyönyörű gondolat öltött alakot, hogy aztán hódítóan, gyönyörködtetve járja be a világot, bizonyos misztikus szürkeségben úszott az ablak előtt, melynek üvegén át a ködös novemberi délután gyenge világossága szűrődött keresztül.

— Nem érkezhettél volna jobb pillanatban, — ismételte Imre. — A telepáthiában hívők azt mondanák, hogy az én erős óhajom beszélni veled, hozott ide a messzi távolból. Mert fontos közlendőm van. Életem fordulópontja előtt állok.

— Mi történt? — kérdezte Gábor élénken.

— Klára özvegy lett, — felelte Imre nyomatékkal.

— Ah! — kiáltott fel Gábor, könnyedén összeránczolva a szemöldökét. — Hát még mindig gondolsz arra az asszonyra?

— Szeretem őt, — felelte Imre, — nem tehetek róla!

— És nőül akarod őt venni?

— Nőül akarom őt venni.

— Megfontoltad jól a dolgot? Szeretni egy asszonyt, vagy pedig feleségül venni őt, ez kétféle dolog.

— Nem... ha a nőt, a kit szeretsz, érdemesnek tartasz arra, hogy megoszsd vele az életedet. Minő asszony Klára, azt fölőleges lenne elmondanom neked, mert hisz a lelkét talán nálamnál is jobban ismered; nagyon jó barátságban voltatok...

— Az igaz... és akkor... mindenesetre érdemesnek tartottam volna őt a Szalkay név viselésére. De ne feledd, hogy hat év múlt el azóta, minden változó a földön, legváltozóbb pedig talán az asszony...

— Eh! ez csak beszéd! Gyémántból sohasem lesz üvegdarab és viszont üvegdarabból nem lesz soha gyémánt! Klára pedig gyémánt volt... igazgyöngy, ha így jobban tetszik... Ha kevésbé lett volna az, nem vesztettem volna el őt... De az ő kristálytisza lelke nem tudott színlelni, nem akart visszaélni annak a hiszékenységgel, a ki jó volt hozzá. Szóval, a szerelem a karjaimba üzte őt, felcségem iránti hálája, ragaszkodása pedig elűzte őt onnan. Oh! jól tudom ezt! Eleget töprengtem, gondolkodtam ezen. Mert te nem képzelheted, Gábor, mennyit búsultam e nő miatt, mennyire szerettem őt... most pedig, a mióta szabadnak tu-

VII. Lecsúcsozás és lebecsátás.

A döntött törzseken rajta maradt csúcsok levágását, a tűk elszáradása után a kezelő erdőtiszt felszólítására azonnal meg kell kezdeni. — Ezen munkálat többnyire július hó vége felé veszi kezdetét.

Olyan esetekben azonban, a midőn a kitermelendő vágásterületek nagy kiterjedésűek és sok faanyag hozandó le a vágásból, a csúcsozást azonnal a döntés után kell megkezdeni, nehogy a munkálattal elkéssünk.

Azon körülmény ugyanis, hogy a döntött törzseken visszahagyott csúcsok a szálfák kiszáradását előmozdítanak, még problematikus és csak feltevésen alapszik, de eléggé bebizonyítva nincs.

Részemről ennek a dolognak nem tulajdonítok nagy fontosságot.

Mindenesetre jobb, ha a fa kellő időben kerül a rakpartra, mintha a későn megkezdett és későn befejezett lecsúcsozás miatt a munkálat halasztást szenved.

A csúcs az összes törzseknél, a tutajfelszerelési és apró anyagok kivételével 9 cm. átmérőnél vágandó le.

A törzseket a vágásban feldarabolni egyáltalán tilos.

Vállalkozónak már saját érdekében is arra kell törekednie, hogy a fák teljes hosszúságban kerüljenek a rakpartra.

A feldarabolásnak csakis a túlvastag törzseknél van helye, ha erre nézve az erdőtiszt az engedélyt megadja.

Rönkök és rövid szálfák a vágásban szintén fűrészszel csakis az oly törzsekből termelhetők, melyekből selejtességük vagy görbeségük miatt hosszabb szálfá ki nem kerülne.

Ha mindezen kikötések daczára a vállalkozó a törzseket a vágásban külön engedély nélkül mégis eldarabolná, minden önkényesen feldarabolt törzs után két korona birságot fizet.

A lecsúcsozás befejezése után a törzseknek a hegy lejtőn való lebecsátása és a csúsztató körül való összegyűjtése azonnal megkezdhető.

Ezen munkánál is törekedni kell arra, hogy a törzsek mindig a vastag végükkel előre bocsátassanak le.

Rendes körülmények között a lebecsátást és összegyűjtést a vállalkozónak még a havazás beállta előtt kell befejeznie.

Ha azonban a vágásterület meredek, vagy sikos és a fa a sebes csuszás következtében törnek, úgy az őszi esős idő, vagy a havazás várandó be. Esetleg a fák csúcsostól bocsátandók le.

VIII. Csúsztató építés.

A fának a rakpartokhoz, illetve vontató utakhoz való közelítésére szolgáló csúsztatókat vállalkozó a kezelő erdőtiszt és az erdőőr utasításai szerint építi.

Ezek építése a fatermelési bérben benfoglaltatik.

A csúsztatót csakis megfelelő méretű és teljesen ép fából szabad és kell építeni oly módon, hogy a törzsek törése és rongálódása elkerültessek.

Meredek helyeken, hol a fa törésétől lehet tartani, megfelelő számú fékező (medve) alkalmazandó, vagy a csúsztatót földdel és hamuval kell állandóan behinteni, a facsúsztatót földcsúsztatóval kicserélni, esetleg megszakítani és szakaszonként csúsztatni.

dom és láttam a fiát... a fiamat, nincs az a hatalom...

— A fiadat? — szólta közbe Gábor élénken. — Azt hiszed, az a fiú?...

— Az enyém, — felelte Imre meggyőződéssel. — Nyolcz hónapra rá született, hogy Klára elment tőlünk... és ő már a szíve alatt hordta gyermekét, mikor férje Amerikából visszatért... Aztán, ha látnád ezt a fiút, mennyire hasonlít hozzám! Minden ízében Szalkay!...

— Hol láttad őt? Mi módon? — kérdezte Gábor palástolhatatlan izgatottsággal.

— A nyáron láttam először; a véletlen, a végzet akarta, hogy megösmérem. Valami ügyben egy-két napra Budapestre mentem és kint a Margitszigeten találkoztam Annával és Klára két gyermekével. Klára akkor a már végét járó férjével fürdön volt. Anna eleintén nagyon tartózkodó volt velem, de aztán, mikor elmondtam neki mindent, mit szenvedtem Klára miatt, mennyire imádom még mindig, megszánt. Naponként találkoztunk és én két nap helyett négy napig maradtam Budapesten... a gyermek miatt. Az a kis fiú minden nap jobban a szívemhez nőtt... Imádom azt a gyereket és azt akarom, hogy a nevemet viselje s az anyja a hites feleségem legyen!

— És mit szól mindehhez Klára? — kérdezte Imre elfojtott hangon.

— Mindeddig semmit. Anna, a kivel sűrűn levelezünk, azt tanácsolta, várjam meg az időt, a míg Klára idegei kissé megpihentek a súlyos beteg ápolásával járó fáradsalmak, a halálessettel járó izgalmaktól. Pár nap előtt azonban azt írta: «Jöhet, előkészítettem Klárát a látogatására!»

— Mikor indulsz? — kérdezte Gábor szárazon.

— Rögtön a vadászatok után akartam, vendégeim holnapután szétoszlanak, most azonban, hogy megérkeztl... —

— Ez ne zavarjon... sőt szeretném, ha mielőbb utaznál, hogy megtudhassam lépéseid eredményét, mielőtt... én elutazom.

— Csak nem akarsz ismét elutazni? — kérdezte Imre szemrehányóan. — Olyan sokáig nélkülöztelek ugyanis, annyira rosszul esik, ha távol vagy.

— Nem lesz reám szükséged; a boldogsághoz fölösleges a harmadik. Nekem pedig már régi vágyam Afrika vad vidékeit megismerni, most alkalmam nyílik rá, részt vehetek egy néprajzi expedícióban.

— Néprajzi expedícióban? Hiszen akkor sokáig oda maradsz!

— Talán évekig, — felelte Gábor, — de nyugodtabban fogok bolyongni a távolban, ha tégedet boldog családi körben tudlak idehaza.

— Nem... Nem engedlek Afrikába! Megházasítlak

A fa lebocsátásának és összegyűjtésének befejeztekor a csusztatónak is okvetlenül készen kell lennie.

IX. Csusztatás.

A csusztatás az őszi derek beálltával veszi kezdetét, a helyi viszonyok szerint, és ha sok a lecsusztatandó faanyag, jóval előbb is.

Az időjáráshoz képest reggel, este, nappal, esetleg éjjel szakadatlanul folytatandó mindaddig, míg a vágás-terület összes fatömege a vontató útra vagy rakpartra leszállítva nincs.

Vállalkozó kötelességéhez tartozik a csusztatás folyama alatt a személybiztonság megóvására és a faterlódás meggátolására elegendő számú őrket és munkásokat alkalmazni. Az ezen irányban való mulasztásokért a felelősség teljesen a vállalkozót terheli.

A csusztató végén a farakás szabályozásáról és a törzsek elhelyezéséről a vállalkozó tartozik gondoskodni, a csusztatást pedig úgy végezni, hogy a vontatási munka egyáltalán ne gátoltassék és az a kedvező idő beálltával szakadatlanul folytatható legyen.

Ha a vállalkozó észreveszi, hogy a csusztatásnál a fa a szükséges óvintézkedések dacára is török, a munka azonnal beszüntetendő és a kezelő erdőtiszt utasításai haladék nélkül kikérendők.

X. A vontatás megkezdése előtti teendők.

A vontatás megkezdése előtt köteles vállalkozó a vontatásnál és máglyázásnál alkalmazandó munkások

elhelyezéséhez szükséges és az időjáráshoz mérten fei-építendő munkáskunyhókról és a vontatásnál alkalmazott igavonó marha részére szükséges száraz és meleg istállókról gondoskodni.

Köteles továbbá a vontató-utak kiépítését és javítását még a vontatás megkezdése előtt teljesen befejezni.

XI. A szállítási eszközök meghagyása.

Az oly csusztatókat, hidakat, istállókat és egyéb építményeket, a melyek a folytatólagos vágások fatömegeinek kiszállítására is használhatók, a vállalkozó egyáltalán nem bonthatja le, sem azok faanyagát rakpartra ki nem hozhatja, hanem azokat úgy, a mint állanak, sértetlenül, minden kárpótlás, vagy a következő vágásra való jogosultság nélkül visszahagyni köteles.

A munkáskunyhókat tartozik vállalkozó mindenkor jókarban visszahagyni, illetve az erdészeti személyzetnek átadni, mivel azokra az erdőmivelési munkánál szükség van.

Határozottan kiköztetik, hogy a vállalkozó a kezelő erdőtiszt engedélye nélkül semmiféle építményt nem létesíthet vagy bonthat el és a vágásból vagy a rakpartról anyagot el nem vihet. Ha pedig akár ő, akár alkalmazottjai ezt mégis megtennék, birsághépen az elvitt anyagok árának ötszörösét tartozik megfizetni, illetve az elbontott építményt az előbbi állapotba saját költségén visszahelyezni. (Folytatása következik.)

téged is. Az igazi boldogságot, hidd el, csak a szerelem, a család adhatja...

— Sohasem fogok megházasodni, — felelte Gábor határozottan és felállt.

— Miért? — kérdezte Imre. — Nem találsz nőt, a kit szeretni tudnál?

Gábor nem felelt és az arcza fájdalmasan elkomolyodott, de Imre nem láthatta ezt, mert már majdnem teljesen besötétedett, csak a nagy, sűrű pelyhekben aláhullani kezdő hó fehérlett pettyes fátyolként az ablak előtt.

A szobában fekete árnyak képződtek; a fantasztikus fényfoltok megszüntek, mert a tűz nem lángolt többé; a leégett fahasábok parazsa vörösen világított bele a mindjobban elsötétedő szobába.

A két fivér elhallgatott. Imre a kereveten végignyulva belebámult a tűzbe és annak vöröses fényében nagyon biztos körvonalakban rajzolta maga elé jövő boldogságát... Nemsokára látni fogja Klárát... nemsokára itt fog ülni mellette a szeretett nő és szerelmük záloga, az az édes kis fiú itt fog játszadozni körülöttük... Igen... a boldogság most már nem siklik ki az ujjai közül...

Gábor az ablaknál állt és nézte, nézte az aláhulló hideg hópelyheket, a mint azok lassan-lassan fehér réteggel vontak be mindent, eltemették a park pázsitjai-

nak utolsó zöld fűszálait is. Minden zöldnek... vége. A tél nagy léptekben közeledett. Gábor szívében már régen tél volt... A mi egykoron ott zöldelt... régen belepte azt a csalódás, a kényszerült lemondás hideg hóleple, csak kicsi-piczi zöld hajtás kandikált ki még onnan; az a koronként fel-felcsillanó remény, vagyis inkább elégtétel, hogy Klára talán mégis őt szerette és csak egy végzetes önámítás okozta, hogy Imrét lett egy gyöngye pillanatában, talán daczból, talán kétségbeesésből, az ő habozása, rideg elutazása miatt... Nem lett az enyém, de szeretett... ezzel vigasztalta magát az idealista. Most azonban a reménynek ez a parányi kis hajtása is elhalt szívében. Befűtta a hó...

Hiszen Klára kész elfogadni Imrét!... Ez azt jelenti, hogy szerette őt, most is szereti és kész nőül menni hozzá. Nemsokára egyesülni fog az a három: a szerelmes szülők és a gyermek! Ő pedig megy ki, a nagy világba... Afrika vadonába. Jobb az így... Boldogságuknak nem tudna tanuja lenni... azt az egyet nem!

És a gondolataiban elmerült két férfi látnoki szemmel vélt belepillantani a jövőjébe. Az egyik csupa fényt és derűt látott, a másik vigasztalan sötétséget.

De mit törődik a Végzet az emberi gyarló számításokkal?

A mai puskákról.

Irta: Bársony István.

Az a rohamos fejlődés, a mely — sok egyéb közt — minden ipari téren is olyan szembeszökővé vált az utóbbi egy pár évtized alatt: a vadászok számára is meghozta a legújabb kor nagyszerű vívmányait, új találmányok és fegyvertökéletesítések alakjában. Ha az ember a vadászközönségnek szerkesztett szaklapokat figyelemmel kíséri, lépten-nyomon talál hasábjaiikon igen érdekes közleményeket a «modern» és «legmodernebb» *puskákirányok, herezegek, grófok* stb. mágnaskasztjának remekbe készült példányairól, megjegyezvén, hogy mai napság már jóformán minden elsőrangúnak joggal mondott puskát úgy lehet tekinteni, hogy az remekbe készült. Vannak minékünk magyaroknak is kiváló fegyver-(puska-)szakértőink, a kik a lövésre való vadászszerszámok minden csinját-binját olyan alaposan tanulmányozták és magyarázzák, hogy már a megértésükhöz is kell bizonyos fokú készség, a mivel az átlagos vadászemberek legtöbbje nem dicsekedhetik. Természetes ez, minthogy az ilyesmi elsajátítására nem csupán *olvasni* kell, hanem gyakorlati téren is meg kell ismerkedni a bizonyítékokkal, mert csak a gyakorlat az, a mi úgy «demonstrál», hogy példákkal vési emlékezetünkbe a tanításokat, a melyek pusztán teoretikus alapon hamar elröppenhetnek agyvelőnk tárházából. Csakhogy éppen a gyakorlati bizonyítékok szerzésére kevés az igazi jó alkalom; sőt a legtöbb vadászember egyáltalában nem ér rá, hogy ilyesmivel bibelődjék, hisz' örvendhet, ha egy kis jóízű vadászatra szánhat egy-egy napot, más egyéb dolga közt. Így aztán bátran elmondhatjuk, hogy a vadászok legtöbbje alig ért többet a fegyvertechnikához, mint a mennyi a puskája külső részeinek az ismeretét jelenti, beleszámítva talán még a cső kitisztítását. De már a lakatszerkezetet soha nem is látta, a puskát annyira szétszedni sem tudja, hogy az is eléje kerülhessen. Az ilyen vadászembernek azután hiába beszél vagy ír valaki puskarészletekről és azok különbözőségeiről; az ő számukra tulajdonképpen untig elég az, ha valamely puskával, a melyet éppen megvettek, a vadászaton kellőképpen tudnak bánni és ha még a töltényt is maguk tudják elkészíteni a puskájukhoz (sörétespuskát értek), akkor már «nagy szakértők» a még kevésbé jártasok szemében.

Ez bizony — tessék elhinni — így van, ha még úgy leszölják is a fegyver igazi szakértői az ebben felületes «analfabétákat».

És, édes jó istenem, legyünk őszinték: nem olyan nagy szégyen az, ha nem vagyunk — vadászletünkre — egyszersmind fegyverművesek is. Hisz — azt hiszem — bátran lehetne rá fogadni, hogy leghíresebb főúri vadászainknak nyolezvan perzentje is csak löni tud a kitünő puskákkal, de a belsejét még egynek sem nézte meg, arra nem volt kíváncsi, pedig ráért volna; nem úgy, mint a polgári elfoglaltságú átlagos vadász.

Azt bizony a legritkább vadászember cselekszi meg, a mit jó magam, hogy minden puskámat sajátkezűleg

tisztogatom meg kívül-belül, a lakatszerkezetével együtt; igaz, hogy tizéves puskáim is olyan karban vannak, mint bármelyik új puska, a melyet éppen most vettek elő a fegyverműves díszkirakatából.

Mindezek előrebocsátásával tulajdonképpen arra óhajtottam előkészíteni t. olvasóimat, hogy most azok számára mondok el egyet-mást puskákról s vadászatról, a kik nem foglalkoztak a fegyverismeret magasabb studiumával és erről ezutánra is lemondanak: a kik tehát inkább egynémely praktikus tudnivalóra kíváncsiak, sőt ebből is csak mértékletesen és könnyen érthető módon, nehogy a «méterszekundák» és a robbanó erők képleteinek a tömkelegében eltvedjenek.

Kezdjük azon a közismeretes alapon, hogy vadászatra készült puskáink részint golyósak, részint sörétesek.

A golyóspuska nagyvadra való, a sörétes pedig kisvadra.

A golyóspuska az, a mely hasonlíthatatlanul előkelőbb szerepre van hivatva, de a mely, éppen ezért, sokkal kevesebb vadászkezen is forog.

Sörétespuskával a kezdő vadász is kísérletezhet, természetesen megfelelő betanítás után. Golyóspuskát tulajdonképpen csak olyan vadásznak volna szabad vadászaton a kezébe vennie, a ki a sörétespuskával már a legkifogástalanabbul tud bánni és a ki söréttel legalább is jól lő.

A golyóspuska tudniillik rendkívül veszedelmes szerzőm és kivált a mai legújabb «modellek» egyszerűen félelmesek, hátborzongató képességűek. A ki az ilyen puskával meggondolatlanul lő, az esetleg egy geográfiai mértföld háromnegyedrészen belül még veszélyeztetheti a közbiztonságot. Vannak tudniillik golyópuskáink, a melyek öt-hat kilométerre röpitik az aczélsburkolatú kúp-golyót.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy sem *Mausers*-, sem *Schönauer-Mannlicher*-rendszerű golyóspuskát el ne süssön, ha nem bizonyos benne, hogy a puskájának feltétlen ura és azzal még álmában is kifogástalanul tud bánni. Ez a kétféle töblövetű golyóspuska van tudniillik most leginkább divatban.

Hatásuk rettenetes. Tökéletességük szédítő. De vadász legyen a szó legjobb értelmében, a ki használni meri.

Ezek a puskák még háromszáz lépésnyire is golyót golyóra lönek, megfelelő kézben. De négy-, sőt ötszáz lépésnyiről is teljesen reális lövést lehet velök tenni olyan célpontra, a melyet ennyiről a célgomb még el nem főd. És ezentúl még több kilométerre röpitik a golyót.

Kaliberük *milliméterre* számít. A legkisebb kaliberű ezek közt a ma már divatját múlt hat és fél milliméteres Schönauer-Mannlicher. A legideálisabb puska volt régi kortársai között, mert legegyszerűbben hordott, nagy távolságra is. De a golyója oly kicsiny, hogy még nemes részen lőtt vad is elveszhetett, ha nem esett össze mindjárt, vagy nagyon hamar, mert vérnyom sokszor nem maradt utána. A mai Schönauer-Mannlicherek kilencz és fél milliméteresek, sőt tizenegy

milliméteres is van már. Ezek borzasztó kaput nyitnak a halálnak s a vadat feldöntik. A kilövési oldalon (a hol a golyó a testen áthatolva kiröpül) gyakran ökölnyi lyukat vernek. Azon át el kell vérezni; nincs ellene mentség.

Ilyen puskával a kezünkben igazi hatalomnak érezzük magunkat. A távolság szinte megszűnik számunkra. Jóformán annyira lőhetünk, a mennyire látunk. Csak persze bánni kell vele tudnunk, de alaposan ám.

Az én 9,5 milliméteres Schönaueremmel (1911. évi modell) háromszáz lépésnyiről emberfejnagyságú kőbe lövöldözök. Háromszáz lépésnyiről lőttem már vele fáczánkakast is az erdőszélen. Ez persze dicsekvésnek látszhatik, pedig eszemben sincs, hogy *magamról* beszéljek. A *puskámról*, helyesebben a mai golyóspuskákról beszélek. Olyan vén vadásznak, a milyen én vagyok, nincs már mit dicsekednie. Hisz mindennap gyöngül a szeme, romlik, mint a vén cigány, a ki mindennap egy nótát felejt. És lám, a 8 milliméteres Mauserem még jobb volt. Azzal 100, 150 és 200 lépésnyiről egymásután lőttem bele egy akkora nyárfalevélbe, amekkora a tenyerem, nem számítva bele az ujjaimat. Minderre tanuim vannak; a ki kíváncsi rájuk, szívesen megmondom neki, hogy kik; de itt nem hivatkozom a személyekre, mert — ismétlem — nem *magamról* van szó, hanem ezekről a csudás fegyverekről.

A Mauser tulajdonképpen német puska és az igazi Mauserhez, a németországihoz német töltény való. Ez elsőrendű minőségű; de a vám révén nagyon drága. Száz tölténynek az ára itt nálunk ötven koronába kerül. Ezt már sokalom, mert szeretem ám a patronot pazarolni. Célba lövöldözök tudniillik, a mire a nagyobb gyakorlat szempontjából szükség is van. Éppen ezért beérem az olcsóbb, bár távolról sem olyan kitűnő osztrák gyártmánynyal töltény dolgában. Ilyet használunk a Schönauer-Mannlicherhez, meg a 8 milliméteres Mauserhez is.

A különbség részint abban van, hogy a *német* patron egyenletesebb töltésű, a hatása is egyformább tehát; s aztán nem rozsdásít olyan hamar. Az osztrák patron használata után legkésőbb hat óra múlva már vegyhatású tisztítószerral kell a golyócsövet kitisztítani. A német patron után egy egész napig is várhatunk a tisztítással, ha éppen akadályozva volnánk; a cső még sincs megtámadás veszélyében.

Osztrák (füsttelen) puska használata után egy csőtisztítás nem is elég. Másnap megint ki kell a puska tisztítani (csőtisztításra én ballistol-olajat használok, de vannak már ennél is jobbnak hirdetett új szerek), sőt ha a pihenő évad következik, a mikor a puska a szegen lóg, (nálam ugyan soha, mert én mindig tokban tartom), akkor jó egy harmadik áttörés, a két első után egy hét múlva. Ilyen gondozás mellett azután az új évadig biztosítva vagyunk a puska rozsdásodása ellen.

A célbalövést említettem. Ez csakugyan szükséges; de nem megyek vele annyira, mint az a jeles puskaszakértőnk, a ki azt írta meg a minap az egyik szak-

lapunkban, hogy évenként legalább *ezer* golyólövést kell tennünk, különben nem lehetünk jó golyólövők.

Hát ez — bocsánat — túlzás. Sőt van benne valami, a mi eszembe juttatja a régi jó adomát az egyszerű emberről, a ki úgy gondolta a király ingváltozását, hogy csak felveszi-leveti, felveszi leveti. (Persze mindig ujat, azaz: tisztát.) A dolog ugyanis úgy áll, hogy az aczélgolyók, még a félaczélburkolatnak is (minden modern Mauser- vagy Mannlicher-Schönauer-patron legalább is ilyen) nagyon rontják a különben kemény aczélesövet, úgy hogy a nagyuri gazdag vadászok már három-négy száz lövés után eldobják a puskaikat és ujjal kezdenek megint löni. Ezer golyót pedig még a takarékos polgárember puska is úgy megsínyli, hogy az a puska már nem megbízható többé; tehát mint golyóspuskának vége van. Hisz a modern golyóspuskákat éppen a teljes precizitásukért értékeljük. Mármint a túlságos sok lövöldözéssel (célbalövéssel) a kitűnő puska nyüvöm el; pedig *azzal* kell lödöznöm, mert a gyakorlat éppen ahhoz a puskához köt. Más puska megint más és ha az egyikkel kitűnően lőttem, lehet, hogy a másik nem úgy áll a kezemhez, tehát ahhoz megint külön gyakorlatra van szükségem. Hová jutnánk, ha ez a gyakorlat ezer patronra szólna?

Elég is annál jóval kevesebb. Időnként és főképpen a szezon kezdete előtt öt-tíz töltény. Az ember ezzel megbizonyosodik, hogy a *légy* vagy az *irányzék* nem hajlott-e félre, mert a csőben, ha tisztán tartottuk, nem is eshetik hiba. De a célzógömböt véletlenül megütheti valami és ezzel elferdülhet. Az ember nyugodtabban lő vadra, ha tudja, hogy a puska rendben van. Arról győző meg az a néhány (kevés) próbálövés. Mert az a legszükségesebb, hogy a puskaunkban feltétlenül bizzunk. E nélkül nincs igazi vadászélet. Ha tudjuk, hogy a hiba csak bennünk van, akkor a legközelebbi alkalmat a reparálás biztos reményével várjuk. Ha a puskaunk bizonyul hibásnak, akkor egyszerűen vége a reménységünknek, mert attól tartunk, hogy bármilyen jól célózunk, harmincz lépésnyiről is hibázhatunk. Ez a legkeservebb kedvetlenítés a világon vadászember számára.

A golyóspuskákra ma már általában távcsövet «montiroznak». Ennek nagy előnye is van, de hátránya is van. Én rosszabbnak tartom a hátrányát, mint a milyen jónak az előnyét. Nem is használok távcsövet mostanig. Tudniillik a puska nagyon súlyossá teszi és ezenkívül megnehezíti a hordását, mert a távcsövet sem szabad véletlenül odakólintani valami fa derekához vagy egyébhez, a mi elhajlíthatná. Azután: haladó, pláne futó vadat távcsöves puskával löni olyan nehéz, hogy a leggyakrabban szinte lehetetlen; az ember nem bírja a mozgó célt kísérni, folyvást megtalálni; esetleg éppen a legjobb alkalom mulhatik így el felhasználatlanul. Pedig mégis csak minden vadászatnak a koronája a mozgó — pláne futó — vadnak golyóval lövése. Ennél csak a röpülő szárnyas vad lövése volna még több, még nagyszerűbb, de ezekkel a puskákkal röpülő célra löni nem szabad, mert a felfelé lőtt golyó útja kiszá-

míthatatlan. Nagy előnye a távesőnek a biztosabb célzás lehetősége, meg az, hogy körülbelül tíz perczel tovább tart a távesőves puskával felszerelt vadász számára az alkonyatból a szürkületbe hajló esti világítás, a mikor még eléggé lát és lőhet; épp úgy a hajnali világosság is korábban kezdődik az ő számára. A mi kétségtől igen számottevő előny és nyereség. De én inkább nem lővök olyan korán, illetve olyan későn, csak ne érezzem a tulságos súlyt és az esetlen távesőfelszerelést, a mi tönkretenné a könnyedségemet, mint-hogy a puskámat *magam* szeretem vinni és csak akkor adom át a kísérőmnek, ha már vége a vadászatnak.

A mostani nagyobb kaliberű (az enyém mondom 9·5 milliméteres) ismétlőpuskánk tulajdonképpen özre nem is valók. Azt nagyon összetépiük. Özre kisebb kaliberű jó, legfeljebb nyolcz milliméteres. De a többi nagy vadunkra feltétlenül a nagy kaliber a jobb, mert inkább helyben maraszt, a meglőtt vad nem vész el olyan könnyen.

A történetek közül én a fél, vagy háromnegyed aczélköpenyest használom. Egész aczélgolyóval nem is vadászom. Az ilyen golyó keresztülmegy a czombvastagságú fán is (jó vastag czombot értek) és ennek még sincs az az állati testet roncsoló hatása, mert keresztülsiklik a testen, a csonton is, a melyen kis lyukat fur és még csak el sem törí, ha csak nem üreges a golyó. Akkor persze rombol.

Ezek a puskák mind remekek, de a legéberebb vigyázat kell a használatukhoz. Hajtővadászaton különösen. Ilyen puskával a hajtásba belőni csakis akkor szabad, ha biztos golyófogó van előttünk, például hegyoldal és bizonyosan tudjuk, hogy a hajtók még a tulsó oldalon vannak. Síkságon az ilyen puska golyója rettentő messzire elrepülhet, kivált ha «gellerezik», azaz ha valami kemény rugalmas tárgyról, magáról a kemény földről felpattan és korlátlanul változtat irányt, úgy bűg-zűg tovább, mint a láthatatlan halálmadar.

Hogy milyen rettentő az ily golyó hatása, arra mondok egy példát.

A Mauseremmel löttem egyszer egy vaddisznót (vén koczá) éppen száz lépésnyiről. Keskenyen állott velem szemközt és valamicskét féloldalt; kissé alant löttem s a golyóm az első jobblába könyöke fölött érte a csontot, keresztülment az egész disznó lágy részein és a hátulso ballába czombesontját is összetörte. Mind a két átlőtt láb csak úgy lógott.

Ilyen puskával nem szabad tréfálni.

De aztán az is bizonyos, hogy ilyen puskával nagy vadat löni a legnagyobb vadászgyönyörűség.

(Folytatása következik.)

Különfélék.

Tömeges nyugdíjbiztosítás. A nagybányai m. kir. főerdőhivatal f. évi tiszti értekezletén Janovszky Imre ottani társpénztári kezelőtiszt előadói jelentése alapján, Burdás János m. kir. erdőtanácsos, az erdőmunkások

szempontjából is üdvösnek tartván az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár működését, arra utasította az egyes erdőgondnokságok vezetőit, hogy adandó esetekben az intézményt az erdőmunkásokkal és a néppel is ismertessék, buzdítván őket a pénztárba való belépésre.

Eme felhívásnak Kende Dániel m. kir. főerdőmérnök, láposbányai erdőgondnok, Jeszenszky Kálmán m. kir. erdőmérnök, kohóvölgyi erdőgondnok és Fischer Károly m. kir. erdőmérnök, fernezelyi erdőgondnok a jó ügyet szolgáló teljes készséggel tettek eleget s erdőmunkásaik körében Janovszky Imre Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztári igazgatósági megbízott szakszerű felvilágosításai mellett, ki a pénztár ügyeit mindenkor fáradhatlanul intézi, az intézményt minden alkalommal ismerteti és ajánlja, oly fényes eredményt értek el, mely egyáltalában még elő nem fordult, mert olyan eset, hogy valamely kincstári erdőhatóság munkásai oly tömegesen léptek volna a pénztári tagok sorába, mint a nagybányai főerdőhivatal kerületében még nem történt.

Áldásos működésüket a biztosítottak hálája fogja kíséni, kik magyarázatuk folytán tudatára ébredtek a törvény által nyújtott kedvezmények nagy horderejének, biztosítani maguknak nyugdíjat, agkori ellátást, bal-eseti segélyeket és családjuk részére temetkezési segélyeket.

Buzdítólag hatott az erdőmunkásokra az a körülmény is, hogy az ottani erdőaltiszti köréből nyugdíjuk pótlásaként, a mely mellett még az előbb említett segélyeket is biztosították, Magos Ferencz, Kovács Imre, Maár János és Maár Lajos a nyugdíj csoportba szintén beléptek.

A felvétel az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár tagfelvételi osztálya vezetőjének és Janovszky Imre ezen pénztár nagybányai igazgatósági megbízottjának közreműködésével történt meg, Maár Lajos m. kir. erdőaltiszt dicséretreméltó buzgólkodása mellett.

Felvétetett 291 tag, a kik Láposbánya, Szilastelep, Misztbánya, Misztmagyarós, Szamosmonostor, Tőkés, Oláhlapos, Györkefalu, Laczfalu, Dióshalom, Kapnikbánya, Felsőbánya, Kisbánya, Felsőfernezely, Alsófernezely, Feketepatak, Kőbányatelep, Kohóvölgy, Erzsébetbánya és Rákosfalva, Szatmár- és Szolnok-Doboka vármegyék falvaiból, mint állandó erdei munkások vannak a nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében alkalmazva.

G. K.

Átlépés a nyugdíj csoportba. Schirmann János m. kir. erdőaltiszt az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár rendes tagjainak első csoportjából az előnyösebb nyugdíj csoportba lépett át.

Évkönyv az erdészeti és vadászati altiszti személyzet részére. Most 7 éve annak, hogy egy ilyen lézagot pótló mű először jelent meg hazánkban, melyet *Podhorszky Emil*, a már megszűnt «Erdészeti Ujság» szerkesztője és kiadója állított volt össze s hogy arra való

ban nagy szükség volt, legjobban bizonyítja az, hogy rövid idő alatt elfogyott a kiadás 2000 példánya.

Az azóta eltelt hosszú idő alatt az évkönyv példányai tulajdonosaik kezén jórészt elkallódtak s azok most annak hiányát érzik, viszont azóta sok száz, sőt ezer új ember lépett az erdészeti és vadászati altiszti pályára, a kik bizonyosan örömmel látnák egy ilyen hasznos és útmutató mű megjelenését, mit legjobban bizonyít az a számos tudakozódás, mely az Évkönyv új kiadása iránt a szerzőhöz nap-nap után érkezik.

Már magában ez az általános érdeklődés is eléggé indokolná az Évkönyvnek újból való kiadását, még jobban indokolja azonban az a körülmény, hogy az első kiadás óta elmúlt 7 év alatt számos fontos törvény és rendelet látott napvilágot, a melyeknek ismerete az erdészeti és vadászati altisztek életszükségletét képezi.

Fontolóra véve ezeket, az Évkönyv kiadója elhatározta, hogy most II-ik bővített kiadást fog rendezni s azt abban az esetben, ha vállalatában az erdészeti és vadászati altisztek támogatni fogják, a folyó év őszi sajtó alá adja, úgy, hogy az az év végével a megrendelőknek megküldhető legyen.

Az új Évkönyv tartalma a következő lesz:

1. Előszó. 2. Erdészeti és vadászati teendők, hónapokint részletezve. 3. Erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-cz.). 4. Törvény az erdőmunkásokról (1900. évi XXVIII. t.-cz.). 5. Erdei kihágások és azok tárgyalása (tekintettel a Rendőri Büntető Ügyviteli Szabályokra). 6. Erdőőri szakiskolák és továbbképző tanfolyam. 7. Erdőőri szakvizsgák. 8. Erdőőrök hatósági felesketése. 9. Vadászati törvény (1883. évi XX. t.-cz.). 10. Fegyver- és vadászati adó törvény (1883. évi XXIII. t.-cz.). 11. Utasítás az idényelövésre vagy bárczázásra és fővadtelepítésre fenntartott, továbbá a kincstári erdészeti személyzet részére vagy tanulmányi célra kihalított, úgyszintén a bérbe ki nem vett vadászterületek felügyeletét és kezelését illetőleg (Földmiv. minist. 64,141/1904. számú rendelet.). 12. Fegyverviselési-, fegyverhasználati- és fegyelmi szabályok. 13. Erdőőri karabélyok. 14. Fegyverek adómentessége. 15. Vadőri vizsgák. 16. Duvadak mérgezése. 17. Kopókkal való vadászat tilalmazása. 18. Kivonat a szolgálati szabályokból (fegyelmi eljárásra vonatkozó rész.). 19. Nyugdíjtörvény (kivonat.). 20. Törvény a családi pótlékról. 21. Internátusok szabályai. 22. Állandó munkások és napibéresek nyugdíjjogosultsága. 23. Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége alapszabályai. 24. Szabályrendelet a kincstáriak egyenruhájáról. 25. Kincstáriak legeltetési jogosultsága. 26. Szabályzat az utazási, átköltözködési és helyettesítési illetményekről. 27. Útadó és vámmentesség. 28. Erdei famagvak és azok szállítása. 29. Csemeték csomagolása és kedvezményes szállítása. 30. Kímélendő madarak jegyzéke. 31. Kitérésre szánt állatok kezelése. 32. Erdészeti és vadászati altisztek czimtára. 33. Párgymutató. 34. Hirdetések.

Ilyen bő és változatos tartalom mellett az Évkönyv előreláthatólag mintegy 400 oldalra terjedő hatalmas kötetet fog képezni.

Előfizetési ára 3 korona, ajánlott küldésnél 3 kor. 35 fillér. Bolti ára 4 korona lesz.

Az előfizetések legkésőbb 1912. évi szeptember hó 10-ig küldendők be a következő czím alatt: Podhradszky Emil, Szászsebes (Szeben megye).

Az utalványon a megrendelő vagy megrendelők neve, lakása és utolsó postája olvashatóan kiírandó, az esetleges későbbi lakásváltoztatások pedig bejelentendők.

Ezüstlakodalom és eljegyzés. Gura János bányatisztviselő és neje f. évi augusztus hó 22-én ünnepelték meg házasságuk 25. évfordulóját Bindt telepen, mely alkalommal a köztisztületnek örvendő család Jolánka leányával jegyet váltott Longauer József iglővéghelyi városi főerdővéd.

A növények magterméshozama. Az egyes növényfélések magterméshozamára vonatkozólag eltérők az adatok s erre nézve átlagos adatot annál kevésbé lehet fölvenni, mert bizonyos az, hogy erre nézve az egyes növények fajja, a talaj minősége, a klíma, az időjárás, a mivélés módja, a talajok kultur-állapota és vegyi összetétele is nagy befolyást gyakorolnak. Csak az az egy bizonyos, hogy a hasznos kulturnövények magtermése jóval kisebb, mint a káros gyomnövényeké. Metzger professzor akadt egy olyan buzakalászra is kutatása és vizsgálatai során, a melyben 170 magszemet talált, holott rendszerint ennek a számnak még a fele sincs meg a legnagyobb és legszebben fejlett kalászbán sem. Egy Miller nevű amerikai angol-farmer 1866-ban ilyen irányban kísérletezni akarván, elvetett egy a szabadba kihelyezett edényben egy repezesemet, a mi után a harmadik évben — folyton az összes magvakat elvetve — már 21.109 szem, a negyedik évben pedig 576.886 szem repezéje termett. A más fejében átlagosan 800 magszem van s Linné egy máktörzsön — tehát több mákfejen — 32.000 magot számlált meg. A kulturnövények közt legbővebb magterméssel fizet, már a magszemek számát tekintve, a dohány. Kratzmann német kertész-tanár egy törzsön 360.000 magot számlált össze, a mi pedig nem is valami sok, mert ez a szám különösen kedvező esetben 800.000-ig is fölmehet. A gaz és gyomnövények magterméshozama hihetetlenül óriási nagy. Ezt bizonyítja egyébként a gyomnövények óriás elterjedtsége is, holott az évről-évre megismétlődő folytonos irtás mellett e nélkül a gaznak és gyomnak talán már a híre sem volna meg. Az útszéli laborcz magtáskájában például átlagosan 200 magszem van, — úgy de egy törzsön 50 táská is léven — egy-egy fő 10.000 magot is adhat és hullathat el a földre. Vetéseink gyors és nagymérvű elgyomosodása tehát a gyomnövények magtermésének horribilis nagyságára vezethető vissza.

Időjelzés. A «Meteor» szeptember hóra a következő időjelzést teszi közzé: Szeptember havának változási napjai 4—9—11—12—17—18—21 és 26-ra esnek.

Legerősebb hatásúak a 4-iki hűvös, kevés csapadék

kal, a 9-iki esapadékos, szeles, a 17-iki hűvös esetleg viharos, a 21-iki száraz, a 26-iki hűvös jelleggel. Szeptember eleje tehát hűvös, majd 9-ike körül erősen esapadékos, szeles, de elég meleg, 17-ike körül hűvös esetleg viharos, majd 21-ike körül szárazabb és ismét melegebb időt ígér. A száraz jelleg a hó végéig megmarad.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter Berecz János m. kir. segéderdőmérnököt áthelyezte Csíkszeredáról Eperjesre erdőgondnoknak.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Lotterhof Márton m. kir. erdőmérnökjelölt állásáról történt lemondását elfogadta.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a zágrábi kir. erdőigazgatóság kerületében alkalmazott Babić János és Tisljar Fábrián kir. főerdőröket, továbbá a vinkovezei kir. főerdőhivatal kerületében alkalmazott Kosz Tamás és Lukačević Mihály kir. főerdőröket, valamint a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében alkalmazott Klausenberger István m. kir. főerdőrt állandó nyugalomba helyezte.

*

A lipitújvári m. kir. főerdőhivatal főnöke Paulinyi Gyula m. kir. főerdőrt Rózsahegyről Fenyőházára, Cservenka Márton főerdőrt Koleszárkiból Rózsahegyre, Schleichardt Godofréd főerdőrt Fenyőházáról Szvarinba, Lustyék János erdőrt Maluzsina-tóról Koleszárkiba helyezte át s Cservenkát a Rózsahegy internátus gondnoki, a többi pedig az illető védkerületek tennőinek az ellátásával bizta meg.

*

A lipitújvári m. kir. főerdőhivatal főnöke Nics Jánost a maluzsinai, Grandner Mihályt a vichodnai erdőgondnoksághoz, Székely Istvánt pedig a lipitújvári faraktár-kezelőséghez II. oszt. m. kir. erdőlegényekké nevezte ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címszalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Sz. Gy. 1. Levelét nem közölhetjük, mert ha egy ilyen tartalmú levelet közlünk, akkor önzőnével kapunk hasonló tartalmú leveleket, a melyeknek írói szintén megkivánnák, hogy levelüket közöljük. Ezt a kérdést különben úgy sem mi, hanem a miniszterium fogja eldönteni. Azért azonban nem árt, ha a címkérdés ügyében elfoglalt álláspontokat lapunk szerkesztője ismeri, mert azt legalább illetékes helyen tudomásra hozhatja. 2. Arról, hogy az állam a járási erdőőrök fizetését — úgy mint a felekezeti tanítóké — bizonyos összegig kiegészítse, ez idő szerint szó sem lehet; a járási erdőőrök államosítása azonban talán könnyebben keresztül volna vihető, bár ez is nehéz kérdés. Abban igaza van, hogy az erdőri szakiskolákba csak olyan egyének vétetnek fel, a kik egyebek közt az elemi iskola hat osztályát (vagy két középiskolát) végeztek, azonban abban, hogy az erdőri minősítés a szakiskola elvégzéséhez volna kötve, téved, mert az erdőri minősítést magánúton is meg lehet sze-

rezni és pedig 3 évi gyakorlati szolgálat után. A vizsga letételének egyik feltétele az, hogy az illető legalább írni, olvasni és a négy közönséges számművelet szerint számolni tudjon. 4. Őn azt írja, hogy a bíróságoknál és a vármegyéknel az írnokok és az irodatisztek, a kiknek a minősítése szintén (?) négy középosztály elvégzéséhez van kötve, a XI. és X. rangosztályba tartozó tisztviselők közé vannak besorozva. Ebből azt a következtetést vonja le, bár burkoltan, hogy az erdészeti altiszteket is ezekbe a fizetési osztályokba kellene besorozni. Sajnálattunkra igazat kell önnök adnunk abban a tekintetben, hogy ez alkalommal is a lehetetlenség álláspontját fogjuk hirdetni, még pedig azért, mert az erdőri szakiskola nem egyenrangú a négy középiskolával. Ha az erdőri szakiskola elvégzése egyenlő értékű volna a négy középiskola elvégzésével, akkor nem volna szabad megelégedni a XI. és X. fizetési osztályokkal, hanem kívánni kellene még a IX. és VIII. fizetési osztályt is, mert hiszen a négy középiskolai minősítéssel bíró irodatiszti személyzet egy része (a segédhivatali főigazgatók) a VIII. fizetési osztályba vannak besorozva. De a mint nem egyenértékű pl. a négy középiskolai és a négy évfolyamból álló tanítóképezdei minősítés a középiskola nyolcz osztályával, vagy a hat elemi, a középiskola két osztályával, úgy nem egyenértékű az erdőri szakiskolai minősítés sem, a középiskola negyedik osztályával.

Tótfalusi. Semmi czélja nem volna annak, ha mi az ön leírását közölnénk; s mivel az nem is általános, közérdekű dolog, azt sajnálatunkra nem közölhetjük. Önnök tökéletesen igaza van, de ezen a közlemény közzétételével semmit se segítenék. Forduljanak kérvénnyel a közigazgatási bizottsághoz s kérjék, hogy az önök részére lakásokat építsen.

G. L. 1. Fajbéli pulyka, liba, kacska, tyúkok engedélyezése iránt nyújtson be kérvényt a földművelésügyi miniszter úrhoz; hogy fog-e kapni, azt nem tudjuk. 2. Hirdetését díjmentesen nem közölhetjük, mert mint azt már számtalanszor megmondtuk, csak álláskeresletre vonatkozó hirdetményt közlünk ingyen, minden más hirdetésért a szabályszerű díjat meg kell fizetni.

T. Gy. Az erdőri szakvizsgát magánúton a 20-ik életévtől kezdve, bármilyen korban le lehet tenni.

I. I. Ha ön álláskeresletre vonatkozó hirdetését 29-én küldi be, az a legjobb esetben 30-án érkezik hozzánk. Akkor már lehetetlen a hirdetés a legközelebbi, vagyis az 1-én megjelenő lapba bevenni, mert a hó utolsó napján a lap már mindig ki van nyomva. Minthogy pedig a szedést még a kinyomatás előtt néhány nappal ki is kell javítani, azért olyan határidőhöz nem kötött hirdetések, a melyek 10-ike és 25-ike után érkeznek hozzánk, a legközelebbi lapba rendszerint már nem vehetők be.

Ress. Az Országos Magyar Vadászati Védegylet hivatalos helyisége Budapest, VIII., Gyöngytyúk-utca 13. szám alatt van. Hogy kérvénye oda beérkezett-e és hogy számíthat-e annak kedvező elintézésére, azt mi nem tudhatjuk. Miután levele csak 13-án jutott kezeink közé, a 15-iki számban már nem adhattunk választ.

B. K. Miután az a tisztviselő, a ki az ilyen ügyeket szokta intézni jelenleg szabadságon van, sziveskedjék lapunk legközelebbi számának megjelenéséig türelemmel lenni, akkor majd tájékoztatjuk, hogy lehetne-e valamit ebben az ügyben tenni.

V. I. A vadászatról szóló 1888. évi XX. t.-cz 36. §-át az 1901. évi XX. t.-cz. 23. §-a hatályon kívül helyezi, a mennyiben ez utóbbi törvény kimondja, hogy bármiféle czímen befolyt pénzbüntetés fele a kinstárt, fele pedig a községeket illeti. Ennélfogva a vadászati kihágások után megállapított pénzbüntetésből a feljelentőt semmi sem illeti meg.

S. T. Hirdetését csak abban az esetben közöljük, ha hajlandó az érte járó hirdetési díjat megfizetni, mert csak álláskeresletre vonatkozó hirdetés közölhetünk díjmentesen. Sziveskedjék benünket egy levelező-lapon elhatározásáról értesíteni.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Főerdészhez elmenne erdőőri gyakornoknak egy 23 éves, két középiskolát végzett, jó családból való fiatalember. Szíves megkereséseket «Az Erdő» jelige alatt székesfehérvári postára kérek. (38.)

HIRDETÉSEK

Sétabot és esernyőnyél pálca termeléshez alkalmas — tekintet nélkül a távolságra — som-, mogyoró-, veresgyűrű-, kóris-, gyertyán-, esetleg tölgy-sarj-erdőket megvesz, saját költségen megnézet, ilyen erdők közvetítését vagy ajánlását megfelelően honorál

*Bing és Muránszky bottermelő cég,
Pelsőcz, Gömör megye.*

(1.VI.2.)

Pagonyerdészi vagy pagonyvadászi állást keres 1913. év jan.—ápr. havi belépéssel, jelenleg nagy uradalomban alkalmazott fiatal pagonyvadász, a ki az erdőkezelésben, fővad, fáczántenyésztésben jártas, a magyar, német és tót nyelvet bírja, végzett középiskolát, erdőőri szakiskolát, kitűnő szakvizsgát és elsőrendű bizonyítványokkal rendelkezik. Címe a kiadóhivatalban. (2.IX.2.)

Egy fővadászt és egy vadórt keresek főúri helyre. Jelentkezők kivált sik apróvadterületen úgy a vadtenyésztés, gondozás, mint vadászatok rendezése körül teljes jártassággal bírnak s ebbeli készségüket megfelelő hosszú bizonyítványokkal igazolják. Gyermektelen vagy kiscsaládú házas egyének előnyben részesülnek. A bizonyítványok, vagy azok másolatai, arcképekkel felszerelve czímre küldendők. Jelentkezők igényeiket, családi állapotukat, valamint legutóbbi fizetésüket is jelentsék be. Személyes megjelenés egyelőre felesleges. Dr. Kenedy László, Budapest, II., Oszlop-u. 5. (4.)

Tüzifa eladása kész állapotban az erdei rakodón. 1912. évi 50.455. I. B-1. sz. Az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó óasszonyréti (ógradinai) m. kir. erdőgondnokság «A» g. o. I. vágás sorozatában az 1912., 1913., 1914. és 1915. években a kincstár által termelendő, Újbányán a Karbonáriu patak torkolatához kiszállítandó és ott felrakásolandó évi mintegy két-négyezer ürméter bükk-tüzifa zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül.

Az ajánlatok legkésőbb 1912. évi szept. hó 9-ik napjának délutáni 5 óráig nyújtandók be az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz, a hol azok a következő napon délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Kikiáltási ára az I. oszt. tűzifának ürméterenként négy (4) kor. 80 fill., a II. oszt. tűzifának ürméterenként négy (4) kor. 30 fill.

Bánatpénz: kettőezeröttszáz (2500) kor.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték az orsovai m. kir. erdőhivatalnál, valamint az óasszonyréti (ógradinai) m. kir. erdőgondnokságnál tekinthetők, illetve szerezhetők meg.

Budapest, 1912. évi augusztus hó.

(5.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

I.

Termelt tölgyrönkfa eladása. 1896/1912. sz.
A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó csálai m. kir. erdőgondnokság (Arad) «A» gazdasági osztály 4. tag 20. erdőrészében házilagosan termelt s a tónél készletezett következő tölgyrönkfa kerülnek írásbeli versenytárgyalás útján eladásra:

I. csoport: 1—799. sorszámmal ellátott mintegy 410·72 töm m³ tölgyrönkfa.

Kikiáltási ár: 12,331 kor.

Bánatpénz: 1240 kor.

II. csoport: 800—1755. sorszámmal ellátott mintegy 425·56 töm m³ tölgyrönkfa.

Kikiáltási ár: 12,407 kor.

Bánatpénz: 1250 kor.

Mindegyik csoportra külön-külön vagy egy ajánlati lapon is, de utóbbi esetben csoportonként való megosztással teendők a zárt írásbeli ajánlatok, melyek folyó évi szeptember hó 8-ik napjának déli 12 órájáig nyújtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, a hol is azok folyó évi szeptember hó 9-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Ajánlati űrlapok és boríték, valamint a versenytárgyalási feltételek a lippai m. kir. főerdőhivatalnál és a csálai m. kir. erdőgondnokságnál Aradon szerezhetők meg.

Lippa, 1912. évi augusztus hó 3-án.

(7.)

M. kir. főerdőhivatal.

II.

Termelt tölgydonga és tölgyoszlop eladása. 1896/1912. sz.
A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó csálai m. kir. erdőgondnokság (Arad) «A» gazdasági osztály 4. tag 20. erdőrészében házilagosan termelt s a tónél készletezett következő anyagok kerülnek írásbeli versenytárgyalás útján eladásra:

I. csoport: 1—18 akó nagyságban termelt mintegy 6390·4 akó I. oszt. tölgydonga.

Kikiáltási ár: 25,561 kor. 60 fill.

Bánatpénz: 2556 kor.

II. csoport: 1/4—16 akó nagyságban termelt mintegy 870·2 akó II. oszt. tölgydonga.

Kikiáltási ár: 1740 kor. 40 fill.

Bánatpénz: 174 kor.

III. csoport:	2	méter hosszú tölgyoszlop	715	db
	2.5	" " "	128	"
	3.0	" " "	454	"
	4.0	" " "	2	"
Összesen:			1299	db

Kikiáltási ár: 1983 kor.

Bánatpénz: 200 kor.

Mindegyik csoportra külön-külön vagy egy lapon is, de utóbbi esetben csoportonként való megosztással teendők a zárt írásbeli ajánlatok, melyek f. évi szept. hó 9-ének déli 12 órájáig nyújtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, hol is azok f. évi szeptember hó 10-én d. e. 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Ajánlati űrlapok és boríték, valamint a versenytárgyalási feltételek a lippai m. kir. főerdőhivatalnál és a csalái m. kir. erdőgondnokságnál (Arad) szerezhetők meg. Lippa, 1912. évi augusztus hó 3-án.

(7/a.)

M. kir. főerdőhivatal.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 1912. évi 3646. számhoz. Az óhegyi m. kir. erdőgondnokságnak a Vág völgye felé hajló «A» üzemosztályában termelt 475.16 m³ fenyőhaszonfa, három eladási csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1912. évi szeptember hó 9-én déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és szeptember hó 10-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácsstermében nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték alulírott m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Besztercebánya, 1912. évi augusztus hóban.

(8.)

M. kir. erdőigazgatóság.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 5466/1912. sz. A dobrócsi, karámi és a cserpataki erdőgondnokságnak termelt és a kisgarami vasúti állomás melletti rakodóra kihozott 848.77 m³ fenyőhaszonfa egy eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1912. évi szeptember hó 2-án déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és 1912. évi szeptember hó 3-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácsstermében nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, a faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték alulírt erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Besztercebányán, 1912. évi augusztus hóban.

(10.)

M. kir. erdőigazgatóság.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Tölgyfa-eladási hirdetmény. 49,961. I. B-3. sz. A vinkovezei kir. főerdőhivatalnál az 1912. évi szept. hó 24-én délelőtt 9 órakor írásbeli versenytárgyalás fog

megtartatni az alább részletezett vágások, tölgy, kőris, szil és egyéb faanyagának tövön való eladása iránt.

Folyó szám	Erdőgondnokság neve	Védkerület neve	A vágás területe k.hold	Törzsek száma				Beesérték korona
				tölgy	kőris	szil	egyéb	
1.	Jasenovac	Čudjovski bok 2	93.46	1030	7770	3335	2219	227.687
2.	Lipovljani	Čardačinska greda 8	58.02	1624	67	6	—	346.624
3.	"	Savički gjol 12	50.00	897	1835	66	152	108.436
4.	Raič	Sušće 20	65.00	860	10765	—	—	235.378
5.	Jamina	Puk IV	46.41	1332	—	12	66	186.121
Összesen			312.92	5743	20437	3419	2437	1.104.246

Az ajánlatok a megajánlott vételár öt százalékának (5 %) megfelelő bánatpénzzel látandók el.

A versenytárgyalási és szerződési feltételek a vinkovezei kir. főerdőhivatalnál tekinthetők meg s kívánatra a nevezett főerdőhivatal által meg is küldetnek.

Budapest, 1912 augusztus hóban.

(9.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Uri ruhák készítéséhez való
jó brünni posztót és Lodent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn
Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás nagy előnnyel jár.

Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, megtekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(3.VI.2.)

(6.) *Faiskolaterület: 100 hold!*

**Jegenyefenyőmagot és esemetét,
tölgymakkot, tölgyesemetét,**

mindennemű egyéb

**erdészeti magvakat és esemetéket,
gyümölesmagvakat, vadonczokat**

ajánl őszi szállításra és előjegyzéseket kér

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító
Magyar magpergetőgyára
Erdészeti csemetetelepek * ZALAEGRSZEG.

Árajánlattal kívánatra szívesen szolgálók!